

KOMT TIJD, KOMT **ZAAD?**

Niet in ieders leven verschijnt vanzelf wel een keer een man. Steeds meer single vrouwen besluiten daarom in hun eentje zwanger te worden. Hoe gaan deze zaadzoekers te werk?

Dat Leonie (27) moeder wilde worden, stond altijd al vast. Een leven zonder kinderen is voor haar gewoon geen optie. Maar ook al is ze pas 27, Leonie heeft haast. “Op m’n twintigste constateerden de artsen dat ik endiometrose heb,” vertelt ze. “Door deze ziekte is mijn ongesteldheid pijnlijker dan bij anderen. Of ik daardoor minder vruchtbaar ben, is niet bekend, maar de dokters gaven me wel het advies om voor mijn dertigste zwanger te worden. Terwijl ik nu al zeven jaar single ben. Ik heb wel gedate en mannen ontmoet, maar de vader van mijn kind zat er niet bij. Daarom voel ik die druk: als ik het wil, moet ik het nú proberen. Na lang wikken en wegen hakte ik de knoop door en plaatste op een site een oproep om een donor te vinden.” Leonie is niet de enige die deze stap neemt: steeds meer singles willen zwanger worden. Sterker nog, de vraag naar zaad is groter dan ooit. Bij fertiliteitskliniek Geertgen in het Brabantse Elsendorp kwamen in 2010 maar liefst acht keer zo veel singles langs dan in de vijf jaar daarvoor. Ook in Arnhem, waar in Ziekenhuis Rijnstate een van de eerste en grootste spermabanken van het land staat, worden steeds meer singles behandeld. “Vijf jaar geleden kwamen er nog 75 procent heteroseksuele stellen, 10 procent alleenstaanden en 15 procent lesbiennes. Inmiddels is dat verschoven naar 33 procent van elke groep”, zegt Pim Janssens, klinisch chemicus en hoofd van de spermabank. Het nadeel van officiële klinieken is dat er vaak lange wachtlijsten zijn. **Er zijn steeds minder mannen die doneren, omdat ze dat sinds 2004 niet meer anoniem mogen doen.** De reden: kinderen moeten na hun zestiende contact kunnen leggen met hun biologische vader. Om wachtlijsten te omzeilen gaan vrouwen vaak op internet op zoek naar ‘het witte goud’.

Maar dat is niet helemaal zonder risico’s, ontdekte ook Leonie. “Ik kreeg van andere wensmama’s ongevraagd hele lijsten toegemailed met donoren die bepaalde zaken achterhouden. Maar ook met mannen die zo veel mogelijk nakomelingen willen en steeds een andere naam gebruiken. Dus ik wist dat er genoeg donoren tussen zitten die niet te vertrouwen zijn.” Ondanks deze voor kennis werd ze bij de eerste ontmoeting met haar potentiële zaaddonor meteen met haar neus op de feiten gedrukt. “En dat terwijl ik heel streng was geweest toen ik hem koos uit de zestien reacties die ik binnen twee dagen kreeg. Nadat ik iedereen had teruggemailed, reageerden zeven mannen niet. Tegen twee mannen met een donkere huidskleur zei ik dat ik liever een blanke man wilde, omdat ik het al moeilijk genoeg vind om alles straks aan mijn kind uit te leggen. Vier mannen bleken getrouwd, zonder dat hun vrouw wist dat ze zich als donor aanboden. Die waren dus ook geen optie. Er bleven er drie over met wie ik serieus heb gemailed. Bij een van hen had ik twijfels. De andere twee heb ik ontmoet.” De eerste was Peter. Leonie sprak met hem af in de lobby van een hotel, samen met een vriendin. Hij kwam een kwartier te laat en

zag er zenuwachtig uit. “Dat begon al slecht, maar helemaal leuk werd het toen hij wat papieren liet zien van bloedonderzoeken”, vertelt Leonie. “Zijn voornamen, achternaam en geboortedatum stonden erop en probeerde hij te bedekken met zijn arm. Ik zag dat hij volgens de papieren niet zijn eerste, maar zijn tweede naam gebruikte. En zijn adres kwam ook niet overeen met wat hij zei. Ik vermoed dat ook hij zo veel mogelijk nakomelingen wilde en dus onder aliasen doneerde.” Gelukkig voelde de afspraak met de tweede donor een stuk beter. Hij was oprecht en eerlijk, dat trok me over de streep. Ik heb hem al laten weten dat ik graag met hem in zee ga. Ik vind het ook fijn dat zijn vriendin alles weet. Hij doneerde namelijk al voordat hij haar leerde kennen. Ook zij tekent straks het donorcontract. Nu is het wachten totdat ik ongesteld word, want ik ben net gestopt met de prikpil. **Het belangrijkste vind ik dat ik mijn geluk nu zelf kan bepalen, in plaats van iemand anders dat te laten doen.**”

Het is opmerkelijk dat steeds meer singles een kind willen. Volgens Inez de Beaufort, hoogleraar medische ethiek aan Erasmus Medisch Centrum Rotterdam, komt het voornamelijk doordat vrouwen steeds onafhankelijker worden. “In de jaren vijftig mocht je nadat je getrouwd was niet meer werken, en ongetrouwd zwanger worden was al helemaal uit den boze. Nu is er zo veel veranderd.

Vrouwen die de vader van hun kinderen niet tegenkomen, denken: nu of nooit. Ongeacht hoe oud ze zijn.” Maarten Berg, sociaal psycholoog en onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam, schreef het boek ‘Niet alleen maar single’: “Ik zou niet expliciet willen zeggen dat vrouwen de voorkeur hebben om alleen moeder te worden. Maar sommigen hebben een heel sterke kinderwens en willen gewoon niet te laat zijn.” Barbara Lammerts van Bueren, die in haar praktijk Alleen Met Kinderwens steeds meer singles helpt met de beslissing of ze alleen een kind willen, ziet dit ook: “Het overgrote deel van de vrouwen die ik zie, doet het veel liever met een man dan alleen. Maar vind die leuke man maar eens! De huidige generatie vrouwen is goed opgeleid en kan prima voor zichzelf zorgen. Dus de ‘noodzaak’ om een matige relatie te beginnen of voort te laten duren is er niet meer.”

DENEN BLIJKEN GEWILLIGE GEVERS: ZE VERSPREIDEN HUN HANDELSWAAR OVER MEER DAN 65 LANDEN

Lisa (38) beaamt dit. In november vorig jaar plaatste ze een advertentie op meerdangewest.nl. “Het liefst had ik op m’n dertigste al kinderen en een man gehad,” vertelt ze. “Maar ik ben een carrièrevrouw geworden met een leuk inkomen en een prima huis. Die man kwam nooit. Na lang nadenken besloot ik mijn kinderwens niet langer te laten hangen van het vinden van de juiste partner. Daarom hakte ik drie jaar geleden de knoop door, nadat ik al bijna vijf jaar vrijgezel was. **Het is dus geen bewuste keuze om alleen moeder te worden. Maar soms loopt het leven anders dan je denkt.**” In juni vond Lisa haar ideale donor. Of liever gezegd: haar ideale donorstel, een homostel. “Ik kan heel goed met homo’s opschieten. Daarnaast gun ik het ze het vaderschap ook, want twee vrouwen kunnen wel samen zwanger worden, maar twee mannen niet. We spraken af in een grand café en ik was meteen dol op ze. Koffie werd een borrel, borrelen werd dineren, we bleven maar praten. Het was me meteen duidelijk: zij worden het.” Lisa maakte afspraken over het aantal donaties, de financiën en de voogdij. “We willen de zorg 70/30 verdelen. Ik zorg dus het meest, zij doen een deel van de schoolvakanties en een vaste dag doordeweeks. Alles wat we belangrijk vinden, hebben we in een overeenkomst vastgelegd en die met z’n drieën ondertekend.”

En dan de volgende kwestie: hoe word je zwanger? Grofweg zijn daarvoor volgens Lisa twee manieren: je doet het zelf of je laat het doen in een kliniek. Dat zelf doen betekent dat hij klaarkomt in een potje en dat je zijn verse zaad inspuut. “Om zeker te weten dat het goed gebeurde, wilde ik naar een kliniek. Ik ben al 38 en heb haast. Bij de fertiliteitskliniek in het Flevoziekenhuis wilden de artsen me pas helpen als er iets mis zou zijn met de vrucht-

baarheid van mij of mijn donor. En dat konden ze bepalen na twee soa-testen: eentje nu en de andere over een halfjaar. Omdat we niet zo lang willen wachten, beginnen we in september met zelfinseminatie.” Naast lange wachtlijsten bij spermabanken is het volgende obstakel dus dat sommige ziekenhuizen singles met een kinderwens niet willen behandelen. **“Ziekenhuizen geven voorrang aan mensen met een medische indicatie en dat zijn vaak heterokoppels.** Vruchtbaarheidsonderzoek wordt bij heteroparen gedaan na één jaar onbeschermd vrijen, bij alleenstaanden na zes tot twaalf mislukte inseminaties. Omdat dit laatste lastiger te achterhalen is, komen singles vaak in een vicieuze cirkel terecht,” zegt José Knijnenburg, directeur bij Freya, de vereniging voor mensen met vruchtbaarheidsproblemen. Maar zelfs als alle ziekenhuizen singles zouden behandelen, zou er nóg een tekort aan sperma zijn. Daarom krijgen vrouwen hier regelmatig buitenlands zaad, bijvoorbeeld uit België, Duitsland of Denemarken. Vooral de Denen blijken gewillige gevers: ze hebben de grootste collectie spermadonoren ter wereld en

verspreiden hun handelswaar over meer dan 65 landen. Ook Franka (33) kreeg zaad uit het buitenland. “Ik ben bijna zes jaar geleden weduwe geworden, toen ik 37 weken zwanger was. Met de dood van mijn man viel ook mijn wens voor meer kinderen in het water. Na flink wat daten heb ik vorig jaar de knoop doorgehakt om weer moeder te worden. Eerst ben ik zelf op internet op zoek gegaan naar een donor, maar omdat ik dat niet honderd procent vertrouwde, besloot ik het via een erkende kliniek te doen. Ik weet dat ik nu gekoppeld ben aan een Duitse donor. Onze oosterburen hebben dezelfde regels wat betreft traceerbaarheid, dus mijn kind kan als het zestien is zonder problemen de gegevens van zijn of haar donor opvragen. Inmiddels heb ik één behandeling achter de rug die in een miskraam is geëindigd, maar dit najaar wil ik het weer proberen.”

Caroline (25) pakt het heel anders aan: “Mijn ex was een borderliner en daardoor gleed ook ik de afgrond in. Dat wil ik nooit meer. Om mezelf rust te geven en omdat ik niet meer op een man wil wachten, heb ik besloten: ik wil single moeder ➤

KLINIEKEN HEBBEN VAAK LANGE WACHTLIJSTEN EN DUS ZOEKEN VEEL VROUWEN OP INTERNET NAAR ZAAD

WAAROM DOE JE JE MOND OPEN ALS JE MASCARA OP DOET?

'IK LEEN DE DONOR VAN EEN VRIENDIN. ZIJ HEEFT INMIDDELS AL DRIE KINDEREN VAN HEM'

worden. Eerst ging ik zelf op zoek naar een donor op internet. Ik had heel leuk contact met een man, maar toen ik hem vroeg hoeveel kinderen hij had rondlopen, bleken dat er vijftig te zijn. Ik wil graag kinderen, maar ik vind niet dat mijn kind tegen vijftig anderen moet opboksen om contact te krijgen. Even wist ik toen niet waar ik moest zoeken. Ik wilde bewust niet naar een kliniek, omdat ik dat te medisch vind. Ook wilde ik niet dat mijn kind zijn donor pas zou kunnen ontmoeten als hij 16 is. Op het forum ikbeneenbam.nl, een forum voor alleenstaande moeders, vertelde ik dat ik het spoor bijster was." Het forum bleek voor Caroline achteraf dé oplossing. Ze kwam er in contact met een vrouw met wie het goed klikte en ze werden goede vriendinnen. Zo goed zelfs dat ze de donor van haar vriendin mocht 'lenen'. "Zij had haar donor via internet en heeft inmiddels drie kinderen van hem. Die van mij heeft straks dus drie halfbroertjes en -zusjes. We vonden dat beiden een fijn idee, het leek ons voor de kinderen ook wel fijn om een halfbroertje of -zusje in de omgeving te hebben. **Ik kan andere singles ook aanraden om in je directe omgeving een donor te vinden, omdat je dan toch beter weet wat voor eigenschappen, ziektes en erfelijke aandoeningen iemand heeft.** Maar voor mezelf moet het niet té dichtbij, anders gaat iemand zich er te veel mee bemoeien. Dit jaar nog begin ik met zelfinseminatie. Het gaat echt gebeuren. En dat voelt nu al fantastisch." ●

ZAADZOEKERS OPGELET

HOE KOM JE ALS SINGLE AAN ZAAD?	VOORDELEN	NADELEN
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Iemand uit de kroeg meesleuren 	<ul style="list-style-type: none"> • Lekker, snel en makkelijk. • Je weet hoe hij eruitziet. • Je hoeft niet langer na te denken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Juridisch gezien is hij geen donor die afstand doet van z'n zaad, dus kan hij een bezoekersregeling eisen. • Je weet niet of hij soa's of erfelijke afwijkingen heeft.
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Een advertentie zetten op internet 	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt zelf criteria opstellen waaraan je donor moet voldoen. • Je bent een soort personeelschef die de beste mag selecteren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Je weet niet of hij erfelijke afwijkingen heeft (op soa's kan hij zich laten testen). • Je komt allerlei types tegen: getrouwd, met vijftig kinderen, mannen die op sex uit zijn.
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bij een spermabank of kliniek vragen 	<ul style="list-style-type: none"> • Je bent verzekerd van goede kwaliteit sperma, zonder enige ziektes of erfelijke afwijkingen. • Je hoeft hem niet te ontmoeten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wachtlijsten van soms wel twee jaar. • Het wordt een medisch proces, want je kunt niet meer thuis zwanger worden (insemineren).
<ul style="list-style-type: none"> ▶ In je vriendenkring zoeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen wachtlijsten. • Je kent 'm, weet hoe hij eruitziet en of hij gezond is. • Hij kan een rol spelen in het leven van je kind. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hij kan over je schouders meekijken met de opvoeding. • Hij kan tussen jou en je toekomstige vriend in gaan staan.

MEER LEZEN?

Online is genoeg informatie te vinden over alleenstaand moeder worden. Kijk eens op:
 • singlemoeder.nl • alleenmetkinderwens.nl • bam-mam.nl • bam-forum.nl

De namen van de singles zijn om privacyredenen gefingeerd.

Praat mee over alleen zwanger worden op het Viva Forum. Kijk op viva.nl/forum.